

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 20.

V Ljubljani, 18. velikega travna 1906.

XLVI. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 30 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštne 6 K.

Vsebina: Program XVIII. glavne skupščine »Zaveze avstr. jugoslov. učitelj. društev«. — Podaljšanje šolskih počitnic. — Oblast — učitelj. — Naš denarni zavod. — Šola in birokratizem. — Iz slovanskih pedagoških časnikov. — Iz naše organizacije. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati. — Računski sklep »Jubilejska samopomoč«.

Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev.

Program

XVIII. glavne skupščine »Zaveze avstr. jugoslov. učitelj. društev«

dne 2., 3. in 4. junija 1906 v Šoštanju.

I. Na binkoštno soboto, dne 2. junija.

- 1.) Ob 1. uri popoldne ob prihodu vlaka iz Celja sprejem na kolodvoru v Šoštanju. Pri sprejemu igra slav. godba.
- 2.) Takoj po sprejemu sestanek v hotelu »Avstrija«, kjer zvedo za prenočišča oni, ki se zglasijo zanja.
- 3.) Ob 3. uri popoldne: seja upravnega odbora v hotelu »Avstrija«.

Dnevni red:

- a) Poročilo o delovanju vodstva »Zaveze«;
- b) določitev poročil za delegacijo;
- c) predlogi in nasveti.

- 4.) Ob 6. uri zvečer: Zborovanje delegacije v dvorani hotela »Avstrija«.

Dnevni red:

- a) Predsednik otvori zborovanje;
- b) legitimiranje delegatov in delegatinj;
- c) tajnikovo poročilo o delovanju »Zaveze« in »Zavezinih« društev;
- d) poročilo računskih pregledovalcev za l. 1905 (§ 15. poslovnega reda);
- e) blagajniško poročilo;
- f) volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. posl. reda);
- g) določitev letnih doneskov »Zavezinih« članov (§ 7. lit. a) »Zav.« pravil);
- h) določitev sporeda za glavno zborovanje (§ 24. »Zav.« pravil);
- i) določitev časa prihodnji XIX. glavni skupščini »Zaveze« (§ 22. »Zav.« pravil);

- i) volitev vodstva in upravnega odbora »Zaveze« (§ 11. in 12. »Zav.« pravil);
- j) predlogi in nasveti.

II. Na binkoštno nedeljo, dne 3. junija.

- 1.) Ob 9. uri dopoldne:

Glavno zborovanje

v veliki dvorani hotela »Avstrija« po sporedu, ki ga določi delegacija.

Pred glavnim zborovanjem, ob polu 9. uri, zboruje po običajnem dnevnem redu društvo: **Jubilejska samopomoč.**

- 2.) Ob 1. uri popoldne: Banket na vrtu hotela »Avstrija«, ob slabem vremenu pa v spodnjih prostorih. Kuvert brez vina velja 2 K.
- 3.) Po banketu izleti na razne strani v okolici.
- 4.) Ob 8. uri zvečer: Koncert v veliki dvorani hotela »Avstrije«. (Vabilo h koncertu in spored se natisne posebej.)

III. Na binkoštni ponedeljek, dne 4. junija.

Ob 9. uri dopoldne odpotujejo z vlakom oni, ki se vrnejo po Koroškem in si pri tej priliki ogledajo Celovec, Vrbsko jezero, Beljak, Trbiž.

Za letošnjo XVIII. glavno skupščino so zglašene sledeče razprave:

1. Slovanska učiteljska zveza. Poročevalec gosp. Ivan Šega, učitelj v Radovljici.
2. Nerazdeljen čas pouka. Poročevalec gosp. Ignacij Šijanec, učitelj v Gornjem gradu, Štajersko.
3. Učiteljevo delovanje izven šole. Poročevalec gosp. Vekoslav Strmšek, nadučitelj v pri Sv. Petru na Medved. selu, Štajersko.
4. Novi šolski učni red. Poročevalec gosp. Janko Likar, učitelj v Ljubljani.

Cenjeno učiteljstvo prosimo, da se sprejema v Šoštanju udeleži v najobilnejšem številu. Vozimo se po sledečem voznem redu: iz Celja gre vlak ob 11:45 dopoldne in pride v Šoštanj ob 1:04 popoldne. Pri dohodu tega vlaka bo sprejem. Primorci in Kranjci naj se pripeljejo v Celje s poštnim vlakom, ki odhaja iz Trsta ob 11:30 ponoči, pride v Št. Peter ob 2:29 ponoči, v Ljubljano ob 4:54 in v Celje ob 7:12 zjutraj. Iz Maribora se odpelje vlak ob 8:15 zjutraj in pride v Celje ob 10:10 dopoldne, ali iz Maribora proti Spodnjemu Dravogradu ob 10:12 dopoldne in pride v Spodnji Dravograd ob 11:54; odtod pa vozi en vlak ob 8:05 zjutraj in pride v Šoštanj ob 9:55 dopoldne, drugi pa ob 12:12 opoldne in pride v Šoštanj ob 3:40 popoldne.

Prosimo vse one, ki potujejo po tej progi, da se pripeljejo v Šoštanj že s I. vlakom, da bodo tudi pri sprejemu.

Vodstvo »Zaveze«:

Tajnik:
Dragotin Česnik.

Predsednik:
L. Jelenc.

Podaljšanje šolskih počitnic.

Iz Štajerskega.

Z odlokom c. kr. dež. šolskega sveta z dne 21. aprila 1906 se podaljšajo že v tem letu glavne počitnice za dva tedna, da bodo trajale torej tudi na ljudskih šolah osem tednov. Da je to novo odredbo z veseljem pozdraviti, je ob sebi umevno. Preudariti pa moramo, kateri čas bi se določil za glavne počitnice. Nekateri menijo, naj bi trajale od 1. julija do 31. avgusta, drugi so zopet mnenja, naj bi se določile na čas od 16. julija do 15. septembra; to zadnjo misel omenja tudi odlok okr. šol. sveta.

Jaz nisem ne za prvo ne za drugo misel. Evo razlogov!

Nam na kmetih se je vsekakor ozirati na razmere, v katerih živimo. Prvo in glavno je vsekakor delo na polju. Da bi tega ozira ne bilo, ne bilo bi tudi pogubonosnega poletnega oproščanja. Največ dela je gotovo od srede avgusta do konci oktobra. Spravljanje poljskih pridelkov, hmelja, sadja, trgatev, oranje za ozimino i. dr. sodi v ta čas. Kaka mizerija je s šolskim obiskom, ve tisti, ki mora poučevati v teh mesecih. Da je pa uspeh v prvi vrsti odvisen le od rednega šolskega obiska, o tem ni treba izgubljati besed. Julija in avgusta ni nikakor toliko opravka na polju kakor pa v roku, ki sem ga prej omenil. V teh mesecih torej nikakor ne potrebujejo starši svoje mladine doma tako nujno kakor pa v zgoraj označenem roku. Pomozimo ljudstvu v tem oziru, pa imamo manj sitnobe, manj pisarij, prijaznejše obraze okolo sebe in večji uspeh v šoli.

Pa ta preklicana vročina! I seveda. Vročina, vročina! Nič ne de. Da nas doslej ni vzel vrag, ne bo nas še odslej! Vročini se že da kljubovati na različne načine; v tem je vsakdo praktičen, toda veste, kdo se mi smili? Otroki! Kaj pa bo z njim v vročini zunaj na polju? Saj še odrasli zevajo in omahujejo na polju, pa ne bi tak ljudskošolski paglaveci! In higijena, pravo otroka e tutti quanti rahločuteči frazasti stavki, katerih je vedno polno na papirju, v praksi pa nič? Obvarujmo otroka vsaj v najhujših poletnih dnevih pred poljskim delom, pa ostanimo z njim v zračnih šolskih prostorih, ali pa idimo z njim v senco pod drevje. Gozdov imamo tudi dovolj. Saj ni res, da je pouk smatrati le takrat šolskim (pa še po formalnih stopnjah povrh), ako nas ne oklepajo resne štiri stene. Saj se da v hladnem gozdu, ob

žuborečem potoku, v svežem zraku mnogo uspešneje poučevati kakor pa v sobi. Kaj pa z kopanjem? Izprehodil! Izletil! Med urami se tudi lahko telovadi. Vse se da izvesti. — Varujmo otroke pred prenapornim telesnim delom v pasji vročini! Dovolj bodo še trpeli.

Da bi pa morda delili glavne počitnice, kakor nekateri menijo, bi storili nespamet!

Glavne počitnice naj trajajo od 16. avgusta do 15. oktobra.

Saj ne rečem, da bi bil nezmožljiv, vendar sem mnenja, da je ta čas najprikladnejši za to novo uvedbo.

Preudaritel! Oglasite se! Do 15. junija se mora poročati okr. šol svetom, kaj se je ukrenilo v tej zadevi. Rok je kratek.

Šolsko leto se naj kratkomalo začne v jeseni. Kako zavirajoče je pretrganje šolskega leta zaradi glavnih počitnic, je znano.

Z—r.

Oblast — učitelj.*)

Spisal Anton Maslo — Ricmanje.

Vsak človek je stvar božja. Ta stvar je na tem svetu ločena vsaka po svojem opravilu v dosego svojega namena. Človek je najbolj umno bitje na tem svetu, ter je ustvarjeno za to, da se izpopolnuje, boljša ter pretvarja tako, da je vsak poedinec v korist vsemu človeštvu, vse človeštvo pa njemu. Torej vsi za enega eden za vse.

Kako lepo bi bilo to, ako bi bilo vse tako urejeno, da bi človek v vsaki dobi življenja in v vsakem stanu vedel za svoje opravilo, za svoj namen ter za pridobitev sredstev, ki so k temu potrebna; temu pa ni tako, priroda napreduje sicer gotovo in brez skokov, a večkrat v škodo človeku, ki se je prav ne zaveda. Vidi, kar gleda z očmi, sliši kar poslušča z ušesi, čuti s svojimi čutili sploh, a ne doseza tega, kar bi tudi lahko bilo, kar bi bilo v blaginjo sebi in drugim.

Zato je v prvi vrsti poklicana odgoja in pouk v izenačenje prirodnih sil blagim in mirnim potom. Duša, ki je takorekoč središče našega življenja, delovanja, mišljenja in hotenja ter čustvovanja, se ne more kar tebi nič meni nič prirodnim potom urediti, da zadobi mir in edinost vsega stvarstva. Mora se jo polagoma a to gotovo približevati pravemu človeškemu hotenju, čustvovanju ter neprisiljeni naravni delavnosti. V to so poklicani kot glavni činitelji šola, cerkev ter drugi vzgojitelji. Tu dobi človek največ znanja, izkušenj ter občevalnih zmožnosti, ki se mu vpletajo takorekoč v srce, v dušo, da se v zmernosti svojega značaja vglobi v svoje in drugih delovanje, da postane dober član človeške družbe ter koristen prašek vesoljstva. To je mogoče pri človeku v prvi vrsti z dobrim poukom, ko je človek še dovteten za dobro; in to je skoraj dandanašnji vsakemu človeku možno; to s poukom v šoli.

Vse, kar je, je tudi splošno. Naj si bo dobro ali slabo, vse moramo s potrpežljivostjo in vdani v najvišjo previdnost voljno prenašati. Ker se vse izpopolnjuje, oziroma pretvarja, zato naj tudi pri pouku pazimo, da gremo v duhu časa dalje za blagor in napredek, da ne zaostajamo ali skačemo, da se ne silimo ter oviramo, kjer tega ni treba, temveč da naravno brez hudega pritiska poučujemo v napredku za koristi in blagor človeškim dušam. Saj damo dušo njemu, ki je prvi,

*) Ta članek je napisan z namenom, da pomiri zaradi kršenja zakonov razburjene duhove v Istri. Tako nam piše g. tovariš sam. — Članek priobčujemo, čeprav se ne strinjamo s člankarjevimi izvajanj.

Uredn.